

บทความวิจัย (Research Article)

ความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามแนวคิดสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ

The Priority Needs of Secondary Schools Academic Management Based on The Concept of Entrepreneurial Leadership Competencies

อิทธิรา ทรงกิตติพิศาล* สุกัญญา แชมช้อย และพรุทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์
Ittira Songkitipisal*, Sukanya Chaemmchoy and Pruet Siribanpitak

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 345 โรงเรียน ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานหลักสูตร และครูผู้สอน จำนวน 799 คน เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐานคือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าดัชนีความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$ ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ จำแนกตามการบริหารวิชาการของโรงเรียนพบว่า ความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การวัดและประเมินผล ($PNI_{modified} = 0.201$) รองลงมา คือ การพัฒนาหลักสูตร ($PNI_{modified} = 0.200$) และต่ำสุดคือการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ($PNI_{modified} = 0.168$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ สมรรถนะเชิงงาน ในประเด็นย่อยเรื่องการสร้างนวัตกรรม 2) ด้านการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร 3) ด้านการวัดและประเมินผล และ 4) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และแหล่งเรียนรู้ ลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ สมรรถนะการกำหนดสภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ในประเด็นย่อยเรื่อง การกล้าเสี่ยง

คำสำคัญ: การบริหารวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา สมรรถนะ ภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ

Abstract

The purpose of this research aimed to study the priority needs of secondary school academic management based on the concept of entrepreneurial leadership competencies. This research adopted a quantitative approach. The sample was 345 secondary schools under the supervision of the Office of the Basic Education Commission, selected through multi-stage random sampling. There were

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ 10330

Faculty of Education, Chulalongkorn University, Bangkok 10330

*Corresponding author; email: ittira2689@gmail.com

(Received: 7 February 2021; Revised: 17 May 2021; Accepted: 7 June 2021)

799 key respondents including administrators, course supervisors and teachers. The research adopted the questionnaire method as an instrument for collecting data. The data were analyzed by considering the frequency, percentage, means, standard deviation, and $PNI_{modified}$ for investigating the priority needs of secondary school academic management based on the concept of entrepreneurial leadership competencies. Regarding the secondary school academic management, the results showed that the highest priority needs index was the Measurement and Evaluation ($PNI_{modified} = 0.201$), Curriculum Development ($PNI_{modified} = 0.200$), and the Learning and Co-curriculum Activities Management ($PNI_{modified} = 0.168$) respectively. By considering each aspect of the secondary school academic management, the highest priority needs of 1) the Curriculum Development aspect was the Task-oriented Competencies for Innovativeness, while the highest priority needs of 2) the Learning and Co-curriculum Activities Management, 3) the Measurement and Evaluation, and 4) the Media, Innovation, Technology, and Learning Resources Development was the Scenario Enactment Competencies for encouraging Risk-Taking in the learner.

Keywords: Academic management, Secondary school, Competencies, Entrepreneurial, Leadership

บทนำ

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและเทคโนโลยี อันเป็นผลจากการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจการเมืองโลก ทำให้ประเทศต่างๆ ต้องพยายามปรับเปลี่ยนและดำเนินนโยบายให้เท่าทันกระแสความเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ประเทศของตนสามารถยืนหยัดอยู่ได้ในสังคมโลกอย่างมีศักดิ์ศรี (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550) ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ได้กำหนดวิสัยทัศน์เพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาประเทศในระยะยาวไว้ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการสร้าง “ความเข้มแข็งจากภายใน” ขับเคลื่อนตามแนวคิด “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสังคมผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Society) ด้วยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมขับเคลื่อนธุรกิจสู่การเป็น “ผู้ผลิตได้ ขายเป็น”

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ยังได้ให้ความสำคัญกับการสร้างสังคมผู้ประกอบการเพื่อต่อยอดฐานการผลิตและบริการ โดยในยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน โดยการสร้างคนไทยหัวใจผู้ประกอบการ เช่น การส่งเสริมนวัตกรรมทางการเงินและการลงทุน เพิ่มศักยภาพผู้ประกอบการรายย่อย (SMEs) โดยต้องมุ่งพัฒนาทั้งด้านศักยภาพของผู้ประกอบการและปัจจัยแวดล้อมที่สำคัญต่อการสร้างผู้ประกอบการไทยที่มีความเป็นมืออาชีพ ทั้งผู้ประกอบการในภาคเกษตร อุตสาหกรรมและบริการโดยจะต้องมีคุณลักษณะของ “ความเป็นผู้ประกอบการ”

การมีภาวะผู้นำหรือการมีคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะทำให้การประกอบการประสบความสำเร็จ ผู้ประกอบการจึงจำเป็นที่จะต้องมีทั้งภาวะผู้นำและคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการจึงเกิดแนวคิดของภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ (Esmer & Dayi, 2017) ภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ คือ บุคคลที่มีความเข้าใจตัวเองและบริบทที่พวกเขาทำงานสามารถดำเนินการ และจัดการกับโอกาสที่จะสร้างมูลค่าให้กับองค์กร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและสังคมในวงกว้าง ผู้นำผู้ประกอบการจะไม่ท้อแท้กับทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดหรือความไม่แน่นอนที่มีสูงในสังคมปัจจุบัน แต่จะจัดการปัญหาเหล่านี้ด้วยการลงมือทำ การทดลองแก้ปัญหาด้วยวิธีการใหม่ๆ

พร้อมทั้งสามารถสร้างแรงบันดาลใจและนำคนอื่นให้สามารถจัดการปัญหาที่ยากๆได้ (Greenberg, McKone-Sweet, & Wilson, 2011)

จากค่าดัชนีการเพิ่มผลิตภาพของประเทศด้วยผู้ประกอบการ GEDI (Global Entrepreneurship and Development Index) ในปี พ.ศ.2562 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 54 จาก 137 ประเทศ (ZJ Acs, Szerb, & Lloyd, 2018) แสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยยังขาดการให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ ซึ่งพบว่า ปัญหาการประชาสัมพันธ์ทางเลือกอาชีพในการเป็นผู้ประกอบการยังไม่กว้างขวางสำหรับผู้เรียนที่ไม่ต้องการเป็นลูกจ้างแรงงาน สถานศึกษาจึงมุ่งสอนให้ผู้เรียนรู้เพียงว่าการประกอบอาชีพนั้นมีแค่การเป็นลูกจ้างแรงงานเท่านั้น (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน, 2555) ปัจจุบันทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศไทย จึงได้มุ่งเน้นการศึกษาฐานสมรรถนะ โดยมุ่งเน้นสมรรถนะสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ ได้แก่ สมรรถนะด้านทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ และสมรรถนะด้านการทำงานแบบรวมพลังเป็นทีมและภาวะผู้นำ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

ดังนั้นเรื่องภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการควรได้รับการปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนเพื่อเตรียมตัวสู่การเป็นผู้ประกอบการ สามารถสร้างคุณค่าใหม่ๆให้กับงาน เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพ โดดเด่น สร้างความก้าวหน้าให้องค์กรและสังคม ด้วยการมีลักษณะนิสัยและแนวความคิดแบบนี้ ทุกคนจึงควรมีภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการได้ผ่านการบริหารวิชาการ ซึ่งเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเนื่องจากการบริหารวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงมีความจำเป็นต้องวิเคราะห์ ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการ ประกอบด้วยการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การวัดและประเมินผล และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และแหล่งเรียนรู้ อันจะนำมาซึ่งองค์ความรู้ในศาสตร์การบริหารซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารระดับสูงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ อันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของประเทศสืบไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาแนวทางการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ

1) แนวคิดการบริหารวิชาการ ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การวัดและประเมินผล และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและแหล่งเรียนรู้

2) แนวคิดสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ ประกอบด้วย 3 กลุ่มสมรรถนะ คือ กลุ่มสมรรถนะเชิงความสัมพันธ์ (Relational-oriented Competencies) กลุ่มสมรรถนะเชิงงาน (Task-oriented Competencies) และกลุ่มสมรรถนะการกำหนดภาพอนาคตที่พึงประสงค์ (Scenario Enactment Competencies)

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 2,358 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 345 โรงเรียน โดยคำนวณได้จากสูตรขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1973)

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 1 คน หัวหน้างานหลักสูตร จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 1 คน รวมโรงเรียนละ 3 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 1,035 คน

ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาในการศึกษา ปีการศึกษา 2563

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ” ประกอบด้วยกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

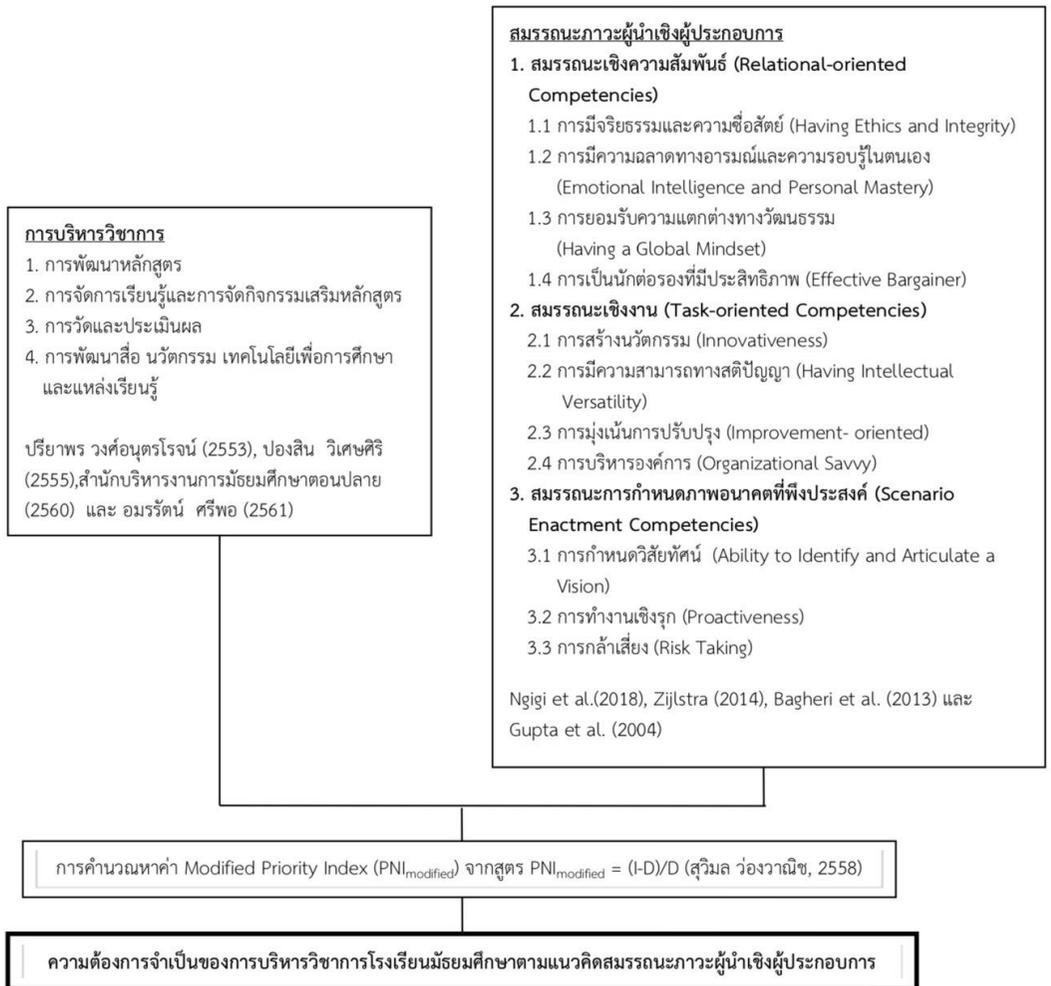
1) แนวคิดการบริหารวิชาการ ตามขอบข่ายงานวิชาการที่ได้สังเคราะห์จากแนวคิดการบริหารวิชาการ อมรรรัตน์ ศรีพอ (2561), สำนักบริหารงานกรมมัธยมศึกษาตอนปลาย (2560), ปองสิน วิเศษศิริ (2555), ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ประกอบไปด้วย 4 ขอบข่ายงาน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การวัดและประเมินผล และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และแหล่งเรียนรู้

2) แนวคิดสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากแนวคิดของ Ngigi et al.(2018), Zijlstra (2014), Bagheri et al. (2013) และ Gupta et al. (2004) ประกอบด้วย

2.1) สมรรถนะเชิงความสัมพันธ์ (Relationship-oriented Competencies) ประกอบไปด้วย 1) การมีจริยธรรมและความซื่อสัตย์ (Having ethics and integrity) 2) การมีความฉลาดทางอารมณ์และความรอบรู้ในตนเอง (Emotional intelligence and personal mastery) 3) การยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม (Having a global mindset) และ 4) การเป็นนักต่อรองที่มีประสิทธิภาพ (Effective bargainer)

2.2) สมรรถนะที่เชิงงาน (Task-oriented Competencies) ประกอบไปด้วย 1) การสร้างนวัตกรรม (Innovativeness) 2) การมีความสามารถทางสติปัญญา (Having intellectual versatility) 3) การมุ่งเน้นการปรับปรุง (Improvement-oriented) และ 4) การบริหารองค์การ (Organizational savvy)

2.3) สมรรถนะการกำหนดภาพอนาคตที่พึงประสงค์ (Scenario enactment competencies) ประกอบไปด้วย 1) การกำหนดวิสัยทัศน์ (Ability to identify and articulate a vision) 2) การทำงานเชิงรุก (Pro-activeness) และ 3) การกล้าเสี่ยง (Risk taking)

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบบรรยายที่ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยมีขั้นตอน ได้แก่ ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ และศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2,358 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 345 โรงเรียน การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน(Multi-stage random sampling) โดยกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ทั้ง 42 เขต ตามจำนวน

โรงเรียนในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา และสุ่มเลือกโรงเรียน โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับฉลากโรงเรียนตามจำนวนสัดส่วนในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทั้ง 42 เขต

ผู้ให้ข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการหรือผู้ช่วยผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ หัวหน้างานหลักสูตร และครูผู้สอน รวมทั้งสิ้นโรงเรียนละ 3 คน จำนวน 345 โรงเรียน รวมเป็นจำนวน 1,035 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ โดยแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยศึกษาทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการและแนวคิดสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ สังเคราะห์ข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาและแนวคิดสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิด และสร้างข้อคำถามจากนั้นนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (Validity) เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดค่าดัชนีคือ IOC (Item-Objective Congruence) ซึ่งพิจารณาเลือกข้อคำถามที่ค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.8 จากนั้นส่งแบบสอบถามไปทดลองใช้ โดยหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.986 แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความเห็นชอบในการจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามพร้อมแนบหนังสือขอความอนุเคราะห์ทางไปรษณีย์ จำนวน 345 โรงเรียน ๆ ละ 3 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 1,035 ฉบับ พร้อมแนบซองเปล่าติดอากรแสตมป์เพื่อการส่งกลับตามที่ระบุไว้ในแบบสอบถาม เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้วดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์และครบถ้วนของการตอบแบบสอบถามเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล โดยได้รับแบบสอบถามที่ตอบครบถ้วนจำนวน 779 ฉบับ อัตราการตอบกลับคิดเป็นร้อยละ 75.27 ของแบบสอบถามทั้งหมด แล้วนำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัย

ความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ ได้ผลตามตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีลำดับความสำคัญ และความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ ในภาพรวมและรายด้าน

การบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามแนวคิดสมรรถนะภาวะผู้นำเชิง ผู้ประกอบการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PN _{modified}	ลำดับ ความ ต้องการ
	\bar{x}	(S.D.)	ระดับ	\bar{x}	(S.D.)	ระดับ		
การพัฒนาหลักสูตร	3.95	0.60	มาก	4.74	0.41	มากที่สุด	0.200	2
1. สมรรถนะเชิงความสัมพันธ์	4.01	0.66	มาก	4.74	0.41	มากที่สุด	0.182	3
1.1) การมีจริยธรรมและความซื่อสัตย์	4.17	0.74	มาก	4.78	0.47	มากที่สุด	0.146	4
1.2) การมีความฉลาดทางอารมณ์และ ความรอบรู้ในตนเอง	4.00	0.73	มาก	4.76	0.49	มากที่สุด	0.190	2
1.3) การยอมรับความแตกต่างทาง วัฒนธรรม	4.08	0.78	มาก	4.76	0.50	มากที่สุด	0.167	3
1.4) การเป็นนักต่อรองที่มีประสิทธิภาพ	3.78	0.84	มาก	4.66	0.56	มากที่สุด	0.233	1
2. สมรรถนะเชิงงาน	3.91	0.66	มาก	4.73	0.44	มากที่สุด	0.210	1
2.1) การสร้างนวัตกรรม	3.79	0.81	มาก	4.69	0.56	มากที่สุด	0.237	1
2.2) การมีความสามารถทางสติปัญญา	4.02	0.73	มาก	4.77	0.47	มากที่สุด	0.187	4
2.3) การมุ่งเน้นการปรับปรุง	3.93	0.76	มาก	4.73	0.53	มากที่สุด	0.204	3
2.4) การบริหารองค์การ	3.90	0.78	มาก	4.73	0.52	มากที่สุด	0.213	2
3. สมรรถนะการกำหนดภาพอนาคตที่พึง ประสงค์	3.93	0.70	มาก	4.70	0.46	มากที่สุด	0.196	2
3.1) การกำหนดวิสัยทัศน์	4.15	0.77	มาก	4.77	0.48	มากที่สุด	0.149	3
3.2) การทำงานเชิงรุก	3.90	0.78	มาก	4.72	0.52	มากที่สุด	0.210	2
3.3) การกล้าเสี่ยง	3.73	0.84	มาก	4.60	0.62	มากที่สุด	0.233	1
การจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร	4.05	0.56	มาก	4.73	0.41	มากที่สุด	0.168	4
1. สมรรถนะเชิงความสัมพันธ์	4.21	0.52	มาก	4.72	0.42	มากที่สุด	0.121	3
1.1) การมีจริยธรรมและความซื่อสัตย์	4.48	0.47	มาก	4.77	0.42	มากที่สุด	0.065	4
1.2) การมีความฉลาดทางอารมณ์และ ความรอบรู้ในตนเอง	4.06	0.67	มาก	4.76	0.43	มากที่สุด	0.172	2
1.3) การยอมรับความแตกต่างทาง วัฒนธรรม	4.01	0.69	มาก	4.77	0.43	มากที่สุด	0.190	1
1.4) การเป็นนักต่อรองที่มีประสิทธิภาพ	4.31	0.51	มาก	4.69	0.50	มากที่สุด	0.088	3
2. สมรรถนะเชิงงาน	3.95	0.63	มาก	4.73	0.42	มากที่สุด	0.197	2
2.1) การสร้างนวัตกรรม	3.91	0.72	มาก	4.71	0.50	มากที่สุด	0.205	1
2.2) การมีความสามารถทางสติปัญญา	4.03	0.65	มาก	4.74	0.46	มากที่สุด	0.176	4
2.3) การมุ่งเน้นการปรับปรุง	3.94	0.69	มาก	4.72	0.48	มากที่สุด	0.198	3
2.4) การบริหารองค์การ	3.93	0.70	มาก	4.73	0.47	มากที่สุด	0.204	2
3. สมรรถนะการกำหนดภาพอนาคตที่พึง ประสงค์	3.94	0.67	มาก	4.72	0.42	มากที่สุด	0.198	1
3.1) การกำหนดวิสัยทัศน์	4.09	0.72	มาก	4.73	0.46	มากที่สุด	0.156	3
3.2) การทำงานเชิงรุก	3.92	0.70	มาก	4.71	0.46	มากที่สุด	0.202	2

การบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามแนวคิดสมรรถนะภาวะผู้นำเชิง ผู้ประกอบการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			P _{ij} ^{modified}	ลำดับ ความ ต้องการ
	\bar{x}	(S.D.)	ระดับ	\bar{x}	(S.D.)	ระดับ		
3.3) การกล้าเสี่ยง	3.82	0.77	มาก	4.66	0.53	มากที่สุด	0.220	1
การวัดและประเมินผล	3.94	0.62	มาก	4.73	0.41	มากที่สุด	0.201	1
1. สมรรถนะเชิงความสัมพันธ์	3.99	0.64	มาก	4.73	0.42	มากที่สุด	0.185	3
1.1) การมีจริยธรรมและความซื่อสัตย์	4.11	0.69	มาก	4.76	0.44	มากที่สุด	0.158	4
1.2) การมีความฉลาดทางอารมณ์และ ความรอบรู้ในตนเอง	3.99	0.68	มาก	4.75	0.43	มากที่สุด	0.190	2
1.3) การยอมรับความแตกต่างทาง วัฒนธรรม	3.99	0.70	มาก	4.75	0.43	มากที่สุด	0.190	2
1.4) การเป็นนักต่อรองที่มีประสิทธิภาพ	3.86	0.72	มาก	4.71	0.48	มากที่สุด	0.220	1
2. สมรรถนะเชิงงาน	3.93	0.65	มาก	4.73	0.42	มากที่สุด	0.204	2
2.1) การสร้างนวัตกรรม	3.91	0.72	มาก	4.72	0.49	มากที่สุด	0.207	3
2.2) การมีความสามารถทางสติปัญญา	4.00	0.67	มาก	4.74	0.45	มากที่สุด	0.185	4
2.3) การมุ่งเน้นการปรับปรุง	3.91	0.70	มาก	4.73	0.47	มากที่สุด	0.210	2
2.4) การบริหารองค์การ	3.89	0.72	มาก	4.72	0.47	มากที่สุด	0.213	1
3. สมรรถนะการกำหนดภาพอนาคตที่พึง ประสงค์	3.90	0.69	มาก	4.72	0.42	มากที่สุด	0.210	1
3.1) การกำหนดวิสัยทัศน์	4.02	0.74	มาก	4.72	0.47	มากที่สุด	0.174	3
3.2) การทำงานเชิงรุก	3.89	0.71	มาก	4.70	0.47	มากที่สุด	0.208	2
3.3) การกล้าเสี่ยง	3.80	0.77	มาก	4.67	0.52	มากที่สุด	0.229	1
การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา และแหล่งเรียนรู้	3.97	0.65	มาก	4.75	0.41	มากที่สุด	0.196	3
1. สมรรถนะเชิงความสัมพันธ์	4.00	0.71	มาก	4.76	0.43	มากที่สุด	0.190	3
1.1) การมีจริยธรรมและความซื่อสัตย์	4.12	0.76	มาก	4.77	0.47	มากที่สุด	0.158	4
1.2) การมีความฉลาดทางอารมณ์และ ความรอบรู้ในตนเอง	4.00	0.76	มาก	4.77	0.46	มากที่สุด	0.193	2
1.3) การยอมรับความแตกต่างทาง วัฒนธรรม	4.00	0.78	มาก	4.77	0.46	มากที่สุด	0.193	2
1.4) การเป็นนักต่อรองที่มีประสิทธิภาพ	3.88	0.81	มาก	4.71	0.51	มากที่สุด	0.214	1
2. สมรรถนะเชิงงาน	3.96	0.67	มาก	4.75	0.44	มากที่สุด	0.199	2
2.1) การสร้างนวัตกรรม	3.99	0.78	มาก	4.76	0.47	มากที่สุด	0.193	3
2.2) การมีความสามารถทางสติปัญญา	4.00	0.73	มาก	4.77	0.46	มากที่สุด	0.193	3
2.3) การมุ่งเน้นการปรับปรุง	3.94	0.73	มาก	4.74	0.50	มากที่สุด	0.203	2
2.4) การบริหารองค์การ	3.92	0.76	มาก	4.74	0.49	มากที่สุด	0.209	1
3. สมรรถนะการกำหนดภาพอนาคตที่พึง ประสงค์	3.94	0.71	มาก	4.73	0.47	มากที่สุด	0.201	1
3.1) การกำหนดวิสัยทัศน์	4.06	0.76	มาก	4.75	0.48	มากที่สุด	0.170	3
3.2) การทำงานเชิงรุก	3.91	0.76	มาก	4.75	0.50	มากที่สุด	0.215	2
3.3) การกล้าเสี่ยง	3.85	0.81	มาก	4.70	0.55	มากที่สุด	0.221	1
ภาพรวมการบริหารวิชาการ	3.98	0.56	มาก	4.73	0.38	มากที่สุด	0.188	-

จากตาราง 1 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ โดยภาพรวม คือ 0.188 การบริหารวิชาการที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ ด้านการวัดและประเมินผล มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified} = 0.201$) รองลงมาคือการพัฒนาหลักสูตร ($PNI_{modified} = 0.200$) และการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ($PNI_{modified} = 0.168$) มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำสุด

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ สมรรถนะเชิงงาน ($PNI_{modified} = 0.210$) โดยลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดในประเด็นย่อยเรื่องการสร้างนวัตกรรม ($PNI_{modified} = 0.237$) และ การบริหารองค์การ ($PNI_{modified} = 0.213$) ตามลำดับ รองลงมาคือ สมรรถนะการกำหนดภาพอนาคตที่พึงประสงค์ โดยลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดในประเด็นย่อยเรื่องการกล้าเสี่ยง ($PNI_{modified} = 0.233$) และ การทำงานเชิงรุก ($PNI_{modified} = 0.210$)

2) ด้านการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ สมรรถนะการกำหนดภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ($PNI_{modified} = 0.198$) โดยลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดในประเด็นย่อยเรื่อง การกล้าเสี่ยง ($PNI_{modified} = 0.220$) และ การทำงานเชิงรุก ($PNI_{modified} = 0.202$) รองลงมาคือ สมรรถนะเชิงงาน ($PNI_{modified} = 0.197$) โดยลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดในประเด็นย่อยเรื่องการสร้างนวัตกรรม ($PNI_{modified} = 0.205$) และ การบริหารองค์การ ($PNI_{modified} = 0.204$) ตามลำดับ

3) ด้านการวัดและประเมินผล ลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ สมรรถนะการกำหนดภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ($PNI_{modified} = 0.210$) โดยลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดในประเด็นย่อยเรื่อง การกล้าเสี่ยง ($PNI_{modified} = 0.229$) และ การทำงานเชิงรุก ($PNI_{modified} = 0.208$) รองลงมาคือ สมรรถนะเชิงงาน ($PNI_{modified} = 0.204$) โดยลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดในประเด็นย่อยเรื่องการบริหารองค์การ ($PNI_{modified} = 0.213$) และ การมุ่งเน้นการปรับปรุง ($PNI_{modified} = 0.210$) ตามลำดับ

4) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และแหล่งเรียนรู้ ลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ สมรรถนะการกำหนดภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ($PNI_{modified} = 0.210$) โดยลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดในประเด็นย่อยเรื่อง การกล้าเสี่ยง ($PNI_{modified} = 0.221$) และ การทำงานเชิงรุก ($PNI_{modified} = 0.215$) รองลงมาคือ สมรรถนะเชิงงาน ($PNI_{modified} = 0.204$) โดยลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดในประเด็นย่อยเรื่องการบริหารองค์การ ($PNI_{modified} = 0.209$) และ การมุ่งเน้นการปรับปรุง ($PNI_{modified} = 0.203$) ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

1. ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ โดยภาพรวม คือ 0.188 การบริหารวิชาการที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ ด้านการวัดและประเมินผล มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified} = 0.201$) รองลงมาคือการพัฒนาหลักสูตร ($PNI_{modified} = 0.200$) และการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ($PNI_{modified} = 0.168$) มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำสุด

2. ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการรายด้านเป็นดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ สมรรถนะเชิงงาน ในประเด็นย่อยเรื่องการสร้างนวัตกรรม รองลงมาคือ สมรรถนะการกำหนดภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ในประเด็นย่อยเรื่อง การกล้าเสี่ยง 2) ด้านการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ

สมรรถนะการกำหนดภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ในประเด็นย่อยเรื่อง การกล้าเสี่ยง รองลงมาคือ สมรรถนะเชิงงาน ในประเด็นย่อยเรื่องการสร้างนวัตกรรม 3) ด้านการวัดและประเมินผล ลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ สมรรถนะการกำหนดภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ในประเด็นย่อยเรื่อง การกล้าเสี่ยง รองลงมาคือ สมรรถนะเชิงงาน ในประเด็นย่อยเรื่องการบริหารองค์การ 4) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และแหล่งเรียนรู้ ลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ สมรรถนะการกำหนดภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ในประเด็นย่อยเรื่อง การกล้าเสี่ยง รองลงมาคือ สมรรถนะเชิงงาน ในประเด็นย่อยเรื่องการบริหารองค์การ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ มีข้อค้นพบบางประการที่น่าสนใจ ซึ่งผู้วิจัย ขอเสนอ ดังนี้

1. ด้านการวัดและประเมินผล มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนามากที่สุด สอดคล้องกับ

สุเทพ ชิตยวงษ์ (2562) ที่กล่าวว่า การวัดและประเมินผลเป็นจุดอ่อนที่สำคัญของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งแต่ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในชั้นเรียนเพียงอย่างเดียว แต่ไม่ได้วัดและประเมินผลครอบคลุมในทุกมิติ โดยสถานศึกษาจะต้องดำเนินการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกระบวนการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับปัจจุบัน มุ่งเน้นการประเมินทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 สะท้อนให้เห็นว่าการวัดและประเมินผลในปัจจุบันยังไม่ให้ความสำคัญกับการวัดและประเมินผลสมรรถนะ และยังไม่มีกำหนดประเด็นหรือเกณฑ์การประเมินสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของผู้เรียน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) ได้กำหนดลักษณะสำคัญของการวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะ ต้องวัดจากพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ตามเกณฑ์การปฏิบัติและมีหลักฐานการปฏิบัติ เน้นการประเมินตามสภาพจริง เช่น การประเมินจากการปฏิบัติ การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน การประเมินตนเอง และการประเมินโดยเพื่อน สอดคล้องกับแนวคิดของ Bagheri et. al.(2011) ที่กล่าวว่าพัฒนาภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการด้วยการขัดเกลาทางสังคมและการให้ข้อมูลสะท้อนกลับ (Reflection) จากเพื่อนร่วมงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ข้อมูลสะท้อนกลับเชิงรุก (Proactive Reflection) จะช่วยพัฒนาความตระหนักรู้ในตนเอง สามารถค้นพบจุดแข็ง จุดอ่อนของตนเองเพื่อการพัฒนาและปรับเปลี่ยนความเข้าใจของตนเอง เข้าใจผู้อื่น สามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปใช้ในการแก้ปัญหาและเกิดประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น โดยสมรรถนะที่ต้องการให้พัฒนาเป็นลำดับแรกในด้านการพัฒนาการวัดและประเมินผล คือ สมรรถนะการกำหนดภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ในประเด็นย่อยเรื่อง การกล้าเสี่ยง สอดคล้องกับแนวคิดของ Chen (2007) ซึ่งกล่าวไว้ว่าผู้นำเชิงผู้ประกอบการจะต้องมีคุณลักษณะสำคัญคือ การกล้าเสี่ยง มีความเต็มใจที่จะรับมือกับความไม่แน่นอนและสามารถยอมรับผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เช่นเดียวกับ Pittaway & Cope (2007) ซึ่งกล่าวว่า การกล้าเสี่ยง เป็นหนึ่งในสมรรถนะที่สำคัญของภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการโดยการเรียนรู้มีโอกาสนในการเรียนรู้การเป็นผู้นำที่มีความท้าทาย ดังนั้นการกล้าเสี่ยงจึงเป็นสมรรถนะที่มีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้ประกอบการ

2. ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาเป็นลำดับที่ 2 ของพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ เนื่องจากประเทศไทยยังไม่ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้สมรรถนะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการในหลักสูตรสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาในเรื่องดังกล่าวโดยได้จัดทำแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship Education) เพื่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศตามยุทธศาสตร์ ประเทศไทย 4.0 สร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในศตวรรษที่ 21 และหลุดพ้นจากกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง โดยสมรรถนะที่ต้องการให้พัฒนาเป็น

ลำดับแรกในด้านการพัฒนาหลักสูตร คือ สมรรถนะเชิงงาน ในประเด็นย่อยเรื่อง การสร้างนวัตกรรม สอดคล้องกับแนวความคิดของ Harkins (2008) ที่ว่าการศึกษา 4.0 เป็นยุคของการผลิตนวัตกรรม โรงเรียนเป็นแหล่งที่มีการส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยความร่วมมือของนักเรียน ครู และผู้ปกครองโดยเฉพาะครูซึ่งมีบทบาทสำคัญด้านการสอน ครูคือแหล่งสร้างนวัตกรรม ต้องทำให้นักเรียนสร้างและขยายองค์ความรู้โดยการให้ผลสะท้อนกลับจากการสร้างนวัตกรรมในเชิงบวก ทำให้ความรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา ทั้งในชีวิตการเรียนและการทำงาน ดังนั้นประเทศไทยจึงได้ให้ความสำคัญและมีการผลักดันนโยบายการปรับเปลี่ยนประเทศให้ก้าวสู่ Thailand 4.0 ที่เน้นขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกภาคส่วนด้วยนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์

3. ด้านการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาต่ำที่สุดของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ สะท้อนให้เห็นว่า ปัจจุบันสถานศึกษาได้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างให้ผู้เรียนได้สมรรถนะภาวะผู้นำผู้ประกอบการผ่านการจัดการเรียนการสอนแบบใช้โครงงานเป็นฐาน(Project-Based Learning) และการสอนในรายวิชาค้นคว้าอิสระ (IS) ตามหลักสูตรมาตรฐานสากล สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bagheri et. al. (2013) พบว่า การพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำส่วนบุคคล (Personal leadership competencies) โดยการให้โอกาสนักศึกษาในการสร้างโครงการและกิจกรรม ความเป็นผู้ประกอบการของมหาวิทยาลัย ทำให้นักศึกษาตระหนักถึงความเป็นผู้นำ จุดแข็ง จุดอ่อนและความต้องการการปรับปรุงตนเอง ช่วยทำให้นักศึกษาได้รับรู้สมรรถนะของตนเองในการเป็นผู้ประกอบการ สร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำและความพร้อมในการรับมือกับความท้าทายและปัญหาที่เกี่ยวข้อง

4. ความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ สมรรถนะที่ต้องการให้พัฒนาเป็นลำดับสุดท้ายทุกด้านของการบริหารวิชาการ คือ สมรรถนะเชิงความสัมพันธ์ ซึ่งประกอบด้วย การมีจริยธรรมและความซื่อสัตย์ การมีความฉลาดทางอารมณ์และความรอบรู้ในตนเอง การยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม และ การเป็นนักต่อรองที่มีประสิทธิภาพ แสดงให้เห็นว่า สถานศึกษาสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งได้กำหนดคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้เรียนไว้ 8 ประการ เพื่อปลูกฝังและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณลักษณะที่ดีสำหรับการดำรงชีวิตในสังคม

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจาก “ทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์สำหรับนิสิต” บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ครั้งที่ 1 ภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2563 จึงขอกราบขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นอย่างสูงที่เล็งเห็นถึงความสำคัญของการวิจัยในครั้งนี้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารโรงเรียนควรกำหนดรูปแบบการวัดและประเมินผลในรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ๆ เพื่อพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการของนักเรียน เนื่องจากผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ พบว่าเป็นด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด

2. ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การวัดและประเมินผล และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการให้กับผู้เรียนอย่างสมดุลและรอบด้าน เนื่องจากการพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำผู้ประกอบการเป็นการเตรียมผู้เรียนสู่การเป็นผู้ประกอบการ สร้างคุณค่าใหม่ๆ ให้กับงาน เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพสามารถสร้างความก้าวหน้าให้องค์กรและสังคม

3. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และแหล่งเรียนรู้ ในการพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการเพื่อช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ตามศักยภาพของตนเอง ตลอดจนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นจากแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา เนื่องจากผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการพบว่าเป็นด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นอยู่ในลำดับที่ 3

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. คุรศึกษา เรื่อง รูปแบบการวัดและประเมินผลการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมการวัดและประเมินผลมีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด

2. คุรศึกษา เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะการกำหนดภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย การกำหนดวิสัยทัศน์ การทำงานเชิงรุก และการกล้าเสี่ยง เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ด้านสมรรถนะการกำหนดภาพอนาคตที่พึงประสงค์เป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการ

เอกสารอ้างอิง

- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การพิมพ์กรุงเทพมหานคร.
- ปองสิน วิเศษศิริ. (2555). *เอกสารประกอบการสอนวิชา 2747732 การบริหารวิชาการกับการประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *มาตรฐานการศึกษาของชาติ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *เข้าใจสมรรถนะอย่างง่าย ฉบับประชาชน และเข้าใจหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างง่าย ฉบับ ครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท 21 เซ็นจูรี่ จำกัด.
- สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน. (2555). *ข้อคิด “หลักสูตรการศึกษา” ไม่สอดคล้องอาชีพแห่งความเป็นจริง*. สืบค้น 10 พฤศจิกายน 2562. จาก <http://www.qlf.or.th/Mobile/Details?contentId=666>
- สำนักบริหารงานกรมมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2560). *มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2560 (ปรับปรุง พ.ศ.2562)*. สืบค้น 23 เมษายน 2563, จาก <https://secondary.obec.go.th>.

- สุเทพ ชิตยวงษ์. (2562). "สุเทพ"ลั่นต้องยกเครื่องกระบวนการวัดและประเมินผล กำจัดจุดอ่อนของการศึกษาไทย. สืบค้น 9 มกราคม 2563. จาก <https://www.thaipost.net/main/detail/45427>
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรรัตน์ ศรีพอ. (2561). *กลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนตามแนวคิดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม* (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุชฎีบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Acs, Z., Szerb, L., & Loyd, A. (2018). Global Entrepreneurship Index. *Washington, GEDI*.
- Bagheri, A., Lope Pihie, Z. A., & Krauss, S. E. (2013). Entrepreneurial leadership competencies among Malaysian university student entrepreneurial leaders. *Asia Pacific Journal of Education, 33*(4), 493-508.
- Bagheri, A., & Pihie, Z. A. L. (2011). Entrepreneurial leadership: towards a model for learning and development. *Human Resource Development International, 14*(4), 447- 463.
- Chen, M.H. (2007). "Entrepreneurial leadership and new ventures: Creativity in entrepreneurial teams", *Creativity and Innovation Management, 16*(3), 239-249.
- Esmer, Y., & Dayi, F. (2017). Entrepreneurial Leadership: a framework. *journal of mehmet akif ersoy university economicd and administrative sciences faculty, 4*(2), 112-124.
- Greenberg, D., McKone-Sweet, K., & Wilson, H. J. (2011). *The new entrepreneurial leader: Developing leaders who shape social and economic opportunity*: Berrett-Koehler Publishers.
- Gupta, V., MacMillan, I. C., & Surie, G. (2004). Entrepreneurial leadership: developing and measuring a cross-cultural construct. *Journal of business venturing, 19*(2), 241-260.
- Harkins, A. M. (2008). Leapfrog principles and practices: Core components of education 3.0 and 4.0. *Futures Research Quarterly draft VIII, 24* (1), 1-15.
- Ngigi, S., McCormick, D., & Kamau, P. (2018). ENTREPRENEURIAL LEADERSHIP COMPETENCIES IN THE 21st CENTURY: AN EMPIRICAL ASSESSMENT. *DBA Africa Management Review, 8*(2).
- Pittaway, L., & Cope, J. (2007). Simulating entrepreneurial learning: Integrating experiential and collaborative approaches to learning. *Management Learning, 38*, 211– 233.
- Zijlstra, P. H. (2014). *When is entrepreneurial leadership most effective*. University of Twen.